

PŘED 80 LETY ZEMŘEL PROF. MUDr. PAVEL KUČERA

17. dubna 1928 ukončila tuberkulóza život významného představitele českého zdravotnictví prof. MUDr. Pavla Kučery, zakladatele a prvního ředitele Státního zdravotního ústavu (SZÚ). V roce 1921 se na tehdejší Ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy stal přednostou Výkonné kanceláře pro vybudování SZÚ. Profesor Kučera se práce ujal s obdivuhodným zaujetím a úspěchem. Koncepční a praktické řešení, které 5. listopadu 1921 předložil, bylo tak moudré a předvídaté, že v podstatě platí do dnešních dnů. Ústav podle něj měl „řešit praktické úkoly veřejného zdravotnictví na vědeckém základě, konat vyšetřování nutná pro hygienickou kontrolu, vyrábět očkovací látky a léčivá séra, vydávat posudky o rozmanitých zařízeních a vychovávat lékařské a jiné odborníky a pomocné síly pro veřejnou zdravotní službu“. Navržená struktura ústavu počítala s hygienou bydlení, školní hygienou a školním lékařstvím, živnostenskou a průmyslovou hygienou a hygienou práce, se sociální hygienou, zdravotnickou výchovou a propagací, laboratoří lidové výživy, kontrolou potravin a léčiv a zejména pak se sérologií, mikrobiologií a výrobou očkovacích látek. Za života prof. Kučery bylo postaveno 13 budov ústavu a zahájen v nich provoz, výstavby největší, hlavní budovy (dnes č. 11) se už nedožil.

Prof. Kučera se narodil 29. září 1872 ve Štampachu na Mělnicku (na rodném mlýně je jeho pamětní deska z r. 1929), studoval na gymnáziu v Českých Budějovicích, potom na pražské lékařské fakultě, kde v r. 1897 promoval. Jeho spolužáky a přáteli byli později slavní profesori, internisté Syllaba a Pelnář. Podnikali spolu mnohé pěší výlety po kokořínském údolí i vzdálenějších místech.

Po promoci odešel pracovat jako patolog do Lvova, v roce 1901 se zde v tomto oboru habilitoval a v roce 1911 se stal řádným profesorem. Potom byl jmenován členem státní zdravotní rady ve Vídni a za první světové války byl v Haliči vrchním štábním lékařem. Ve Lvově v té době zabránil zničení vodovodu a zachránil tím město před hrozcí epidemií cholery. Po válce, v r. 1919, se s významným fyziologem prof. Edwardem Babákem podílel na založení Lékařské fakulty Masarykovy univerzity v Brně, byl zde řádným profesorem patologické anatomie a mikrobiologie, děkanem fakulty i rektorem univerzity. Když odešel do Prahy zakládat a budovat Státní zdravotní ústav, bylo mu 49 let.

Ve vědeckém bádání se prof. Kučera zabýval pestroutou paletou problémů, např. průběhem epidemie meningitidy v Haliči, morfologií agens vozohřivky, etiologií karcinomů, patologií břišního tyfu a nádory nadledvin.

Velikost osobnosti prof. Kučery dokumentuje ohlas, jaký vyvolalo jeho úmrtí. Všechny významné deníky tehdejší doby uveřejnily rozsáhlý nekrolog, např. Lidové noviny mu věnovaly celou první stranu. V Časopisu lékařů českých jeho zásluhy o vybudování českých lékařských ústavů a fakult zhodnotili profesori Pelnář, Syllaba a Neumann. Prof. Syllaba v ČLČ č. 17/1928 napsal: „Ať působil kdekoli, žil Pavel Kučera cele svým úkolům, jejich základní myšlence, kterou vždy chápal ve veškeré její velikosti, prost ctižádosti, žárlivosti a závisti, dalek osobní malichernosti. Šlo mu především o věc, vždy o dobrou věc, pro ni hleděl získat pochopení, zájem a součinnost. Pro sebe nikoli!“

Jaroslav Kříž